

ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งต่อผู้ป่วยของโรงพยาบาลชุมชนที่มารับการรักษา
ณ โรงพยาบาลขอนแก่น

Factors Effecting the Referral System from the District Hospital to
Khonkaen Hospital

จงกลณี จันทரசิริ

Jongkolnee Chantarasiri

๑

เลขที่	RA ๑๗๑.๘ ๑๒๒ ๒๕๔๓ ๑.๒
Order Key	๒๘๘๔๕
Bib Key	๑๗๗๖๖๔
	๑.๑ ๑.๑ ๑.๑ ๒๕๔๓

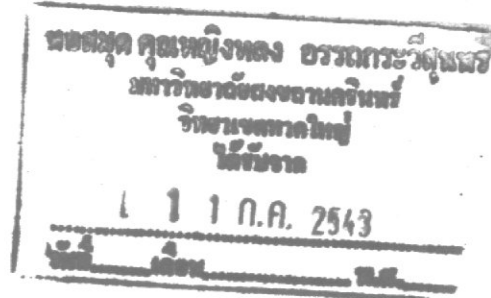
วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาระบบสาธารณสุข
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Master of Science Thesis in Health System Research and Development

Prince of Songkla University

2543

ชื่อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งต่อผู้ป่วยของโรงพยาบาลชุมชนที่มารับการรักษา
 ณ โรงพยาบาลขอนแก่น
 ผู้เขียน นางสาวจงกลณี จันทศิริ
 สาขาวิชา การวิจัยและพัฒนาระบบสาธารณสุข
 ปีการศึกษา 2542

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์ของการส่งต่อระหว่างโรงพยาบาลชุมชนกับโรงพยาบาลขอนแก่น ปริมาณและประเภทผู้ป่วยที่ถูกส่งต่อตรงตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในโครงการพัฒนาระบบบริการของสถานบริการและหน่วยงานสาธารณสุขในส่วนภูมิภาค (เกณฑ์มาตรฐานพบส.) และไม่ตรงเกณฑ์มาตรฐานพบส. และปัจจัยที่มีผลต่อการส่งต่อผู้ป่วยที่ตรงเกณฑ์มาตรฐานพบส. และไม่ตรงเกณฑ์มาตรฐานพบส. ของโรงพยาบาลชุมชนที่มารับการรักษา ณ โรงพยาบาลขอนแก่น ตัวแปรอิสระที่ทำการศึกษาทั้งหมด 17 ตัว คือ ปัจจัยด้านผู้ให้บริการ ได้แก่ ความรู้ของแพทย์เกี่ยวกับโรคที่ส่งต่อ ทักษะของแพทย์ต่อการส่งต่อ ทักษะเกี่ยวกับกิจกรรมการรักษาที่เคยปฏิบัติและไม่เคยปฏิบัติ ประเภทของแพทย์ การมีคลินิกส่วนตัว การมีงานพิเศษนอกเหนือจากงานประจำ ปัจจัยด้านผู้รับบริการ ได้แก่ อาชีพ การศึกษา รายได้ ความต้องการในการถูกส่งต่อของผู้ป่วย/ญาติ การมีสิทธิบัตร ปัจจัยด้านระบบบริการ ได้แก่ ประเภทของโรงพยาบาล ขนาดของโรงพยาบาล ความพร้อมของอัตรากำลังเจ้าหน้าที่/เวร ความพร้อมของอุปกรณ์ในการวินิจฉัยและรักษา ความพร้อมของเวชภัณฑ์และเลือด การมีระบบนัดกับแพทย์ ตัวอย่างคือ แพทย์ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชน 9 แห่ง จำนวน 29 ราย และผู้ป่วยที่ถูกส่งต่อจากโรงพยาบาลชุมชนทั้ง 9 แห่งที่มารับการรักษา ณ โรงพยาบาลขอนแก่น จำนวน 29 ราย และผู้ป่วยที่ถูกส่งต่อจากโรงพยาบาลชุมชนทั้ง 9 แห่งที่มารับการรักษา ณ โรงพยาบาลขอนแก่น จำนวน 415 ราย ใช้การเลือกตัวอย่างแบบเจาะจงตามเกณฑ์ที่กำหนด ใช้แบบสอบถามแบบมีโครงสร้างในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตรวจสอบความตรงของแบบสอบถามโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน และทดสอบความเที่ยงของแบบวัดความรู้แพทย์ โดยใช้วิธี KR20 และ แบบวัดทัศนคติโดยใช้ครอนบาค แอลฟา ได้ค่าความเที่ยงเท่ากันคือ 0.75 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติการวิเคราะห์จำแนกประเภท (discriminant analysis) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการจัดกลุ่มข้อมูล

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในส่วนของแพทย์พบว่า 2 ใน 3 เป็นแพทย์ทั่วไป เพศชาย อายุเฉลี่ย 32.52 ปี สถานภาพสมรสคู่ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 1 - 5 ปี และพบว่ามีคลินิก และ

ไม่มีคลินิกส่วนตัวในจำนวนเท่า ๆ กัน เช่นเดียวกับการมีงานพิเศษ ในส่วนข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ป่วย พบว่าผู้ป่วยที่ถูกส่งต่อร้อยละ 65.1 เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 40 ปี อาชีพเกษตรกรรม ระดับการศึกษาอยู่ในขั้นประถมศึกษาหรือต่ำกว่ามากที่สุด มีรายได้อยู่ในระดับปานกลาง และทั้งหมดอยู่นอกเขตอำเภอเมืองขอนแก่น ส่วนใหญ่มีสิทธิบัตรในการรักษา เป็นบัตรประกันสุขภาพ สาเหตุการเจ็บป่วยมากที่สุดเกือบครึ่งหนึ่งมาจากอุบัติเหตุ รองลงมาคือกลุ่มโรคระบบย่อยอาหาร อันดับ 3 คือโรคระบบไหลเวียนโลหิต

ในส่วนสถานการณ์การส่งต่อระหว่างโรงพยาบาลชุมชนกับโรงพยาบาลขอนแก่น พบว่าจากจำนวนผู้ป่วย 415 ราย ส่วนใหญ่เป็นการส่งต่อตรงเกณฑ์มาตรฐานพบส. จำนวน 1 ใน 3 ของผู้ป่วยที่ถูกส่งต่อทั้งหมดส่งไม่ตรงตามเกณฑ์มาตรฐานพบส. และส่วนใหญ่เป็นกลุ่มโรคทางสูตินรีเวชกรรม รองลงมาคือกลุ่มโรคระบบทางเดินหายใจ อันดับ 3 คือ กลุ่มโรคผิวหนังและเนื้อเยื่อได้ผิวหนัง เมื่อจำแนกการส่งต่อผู้ป่วยที่ตรงเกณฑ์และไม่ตรงเกณฑ์มาตรฐานพบส.ตามปัจจัยด้านระบบบริการ ด้านผู้ให้บริการ และด้านผู้รับบริการพบว่า โรงพยาบาลขนาดเล็กส่งต่อผู้ป่วยไม่ตรงเกณฑ์มาตรฐานพบส.มากกว่าโรงพยาบาลขนาดใหญ่ เมื่อแยกเป็นรายโรงพยาบาลพบว่าโรงพยาบาลขนาด 90 เตียง 1 แห่ง ส่งต่อไม่ตรงเกณฑ์มาตรฐานพบส.มากที่สุด สำหรับในกลุ่มโรงพยาบาลขนาดเล็ก พบว่าโรงพยาบาลขนาด 30 เตียงแห่งหนึ่งส่งต่อไม่ตรงเกณฑ์มาตรฐานพบส.มากที่สุด แพทย์ทั่วไปส่งต่อไม่ตรงเกณฑ์มาตรฐานพบส.มากกว่าแพทย์เฉพาะทาง ความไม่พร้อมของอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ทำให้มีการส่งต่อไม่ตรงเกณฑ์มาตรฐานพบส.มากขึ้น ผู้ป่วยที่ไม่มีระบบนัดกับแพทย์มีแนวโน้มถูกส่งต่อไม่ตรงเกณฑ์มาตรฐานพบส.มากกว่าผู้ป่วยที่มีระบบนัดกับแพทย์ ผู้ป่วยที่มีอาชีพรับราชการถูกส่งต่อไม่ตรงเกณฑ์มาตรฐานพบส.มากกว่าผู้ป่วยที่ไม่มีอาชีพรับราชการ และนอกจากนี้พบว่าเหตุผลของการส่งต่อไม่ตรงเกณฑ์มาตรฐานพบส.มากขึ้น ได้แก่ ความไม่พร้อมของเครื่องมือและอุปกรณ์การแพทย์ ความไม่พร้อมของเวชภัณฑ์และเลือด และความต้องการของผู้ป่วย และญาติ ที่ขอให้แพทย์ส่งต่อมารับการรักษา ณ โรงพยาบาลขอนแก่น

เมื่อทดสอบปัจจัยที่มีผลต่อการส่งต่อตรงเกณฑ์และไม่ตรงเกณฑ์มาตรฐานพบส.พบว่ายอมรับสมมติฐาน 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยทางด้านระบบบริการ ได้แก่ ความพร้อมของอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ (แพทย์, พยาบาล)/เวร และการมีระบบนัดระหว่างแพทย์กับผู้ป่วย มีผลต่อการส่งต่อผู้ป่วยของโรงพยาบาลชุมชนที่มารับการรักษา ณ โรงพยาบาลขอนแก่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปัญหาที่เกิดขึ้นในระบบส่งต่อพบว่าเป็นการขาดการประสานงานที่ีระหว่างโรงพยาบาลที่เป็นผู้ส่งกับผู้รับ และไม่มีการประชุมร่วมกัน

ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาระบบส่งต่อ ระหว่างโรงพยาบาลชุมชนกับโรงพยาบาลขอนแก่น

Thesis Title	Factors Effecting the Referral System from the District Hospital to Khonkaen Hospital
Author	Miss Jongkolnee Chantarasiri
Major Program	Health System Research and Development
Academic Year	1999

Abstract

The objective of this descriptive study was to determine factors affecting patient reference of referrals who met the standard of classification disease of the subcommittee on Public Health Development System (พปศ.) and those who did not meet the standard of classification disease of the subcommittee on Public Health Development System from district hospital to Khonkaen hospital. Seventeen independent variables were factors of service providers : Knowledge of the physicians in the diseases, attitudes of the physicians towards referrals, skill in treatment activities in which physicals had and had not practiced. types of physicians, clinic ownership, and special jobs other than regular one; and factors of service receivers: occupation, education, income, the desire of patients or their relatives for reference, and membership of benefit card, the factors of the service system: type of hospitals, size of hospitals, readiness of manpower on duty, readiness of equipment used in diagnosis and treatment, readiness of medical supplies and blood, and appointment system, and the patient reference situations between district hospitals and Khonkaen hospital, number and type of referrals who meet the standard of the subcommittee on Public Health Development System. And those who do not meet the standard, problems and obstacles in patient reference.

The subjects were 29 physicians from 9 district hospitals, and 415 referrals from the 9 district hospitals to Khonkaen hospital. The subjects were selected by means of criterion purposive sampling. The data were collected using a structured questionnaire of which the validity was tested by 3 experts, and the reliability was tested using KR20 formula and Cronbach Alpha's method. Quantitative data were analyzed by means of multivariate statistical analysis (discriminant analysis : stepwise method) and qualitative data were analyzed by using the content analysis.

The result , the subjects who were physicians revealed that two-thirds were male general practitioners with an average age of 32.52 years olds, married, had worked for 1-5 years. The member of these subjects who owned a private clinic and who did not owned a clinic were almost the same. Similarly, the members of the subjects who held special jobs other than treatment and those who did not were almost the same.

The subjects who were patients showed that most referrals were male, farmer, with an average age of 40 years old, had only primary school education, moderate income, and all of them lived outside Amphoe Muang Khonkaen. Most of them held a benefit card that was a health insurance card. Almost half of the causes of their illness were accidents. Most of the subjects had disease relating to accidents, followed by diseases of the digestive system which followed by the disease in the blood circulation system.

Of the 415 subjects, one-third did not meet the standard of the subcommittee on Public Health Development System, Most of whom had diseases relting to obstetrics and gynecology, followed by diseases in the respiratory tracts, and disease of the skin and skin tissues.

The test on factors affecting patient reference of patients who did not meet the standard set by the subcommittee on Public Health Development System revealed that there were two affecting factors of service system : the readiness of manpower on duty, and the appointment system. The effect of these two factors were statistically significant ($p < .05$).

The problems and obstacles were a lack of good coordination and human relationships between the referring and referred hospitals, a lack of good quality replies to the reference, and a lack of meetings to discuss the problems concerning patient reference.

It is recommended that action research be conducted to find guideline for solution to the problems, and to improve the patient reference system between district hospitals and Khonkaen hospital.